

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин і регіональних студій

Віктор Патійчук

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тестові завдання

Луцьк – 2021

УДК 303.024:303.8.(327)

П-53

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Протокол № 2 від 20 жовтня 2021 р.

Рецензенти:

Карчук Наталія Петрівна, доктор політичних наук, професор, завідувачка кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Матвійчук Людмила Юрївна, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Луцького національного технічного університету.

Патійчук В. О.

П-53 Основи наукових досліджень: тестові завдання. Навчально-методичне видання для підготовки бакалаврів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини». Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2021. 44 с.

У навчально-методичному виданні запропоновано тести для самоконтролю студентів, які розкривають зміст найважливіших закономірностей науково-дослідницької діяльності. Навчально-методичне видання призначено для підготовки бакалаврів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини», а також аспірантів, здобувачів, докторантів, викладачів і всіх тих, хто займається науковою діяльністю.

УДК 378.091:001.891.5(327)

© Патійчук В. О., 2021

© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ.....	5
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ.....	6
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	36
ДОДАТКИ.....	40

ВСТУП

Сьогодні наукова діяльність у вищих навчальних закладах є невід'ємною складовою частиною освітнього процесу. Вона повинна сприяти поглибленню наукових знань у студентів та формувати в них бажання займатися науковою діяльністю не тільки в рамках проведення навчальних занять, але й подальшій професійній діяльності та навчанні в магістратурі, аспірантурі й докторантурі. Тому вкрай необхідним є успішне викладання такого курсу навчальної дисципліни як «Основи наукових досліджень», головне завдання якого полягає у наданні студентам азів наукової діяльності у вищій школі, а також залучення їх до подальшої наукової роботи.

Навчальна дисципліна «Основи наукових досліджень» є вибірковою навчальною дисципліною підготовки бакалаврів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини».

Предметом навчальної дисципліни є специфічні особливості й методика проведення різнопрофільних наукових досліджень.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Теоретико-методологічні основи проведення наукових досліджень.
2. Практика проведення комплексних наукових досліджень.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна має зв'язки з такими навчальними дисциплінами як Вступ до спеціальності «Міжнародні відносини», «Основи теорії міжнародних відносин», «Історія дипломатії», «Політична географія» та ін.

Пропоноване навчально-методичне видання складено відповідно до робочої програми та силабусу з курсу «Основи наукових досліджень» (Додаток А). У ньому запропоновано основні наукові поняття і категорії, які розкривають зміст найважливіших закономірностей науково-дослідницької діяльності. Навчально-методичне видання призначено для підготовки бакалаврів у галузі міжнародних відносин, а також аспірантів, здобувачів, докторантів, викладачів і всіх тих, хто займається науковою діяльністю.

ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

Завдання навчальної дисципліни: підготовка студентів-бакалаврів до системного сприйняття наукової діяльності у галузі міжнародних відносин. Студенти мають змогу через призму раніше отриманих знань та вмінь по-новому підійти до розуміння наукової діяльності як одного із видів професійної підготовки фахівців у сфері сучасних міжнародних відносин.

Мета вивчення дисципліни: ознайомити студентів із актуальними проблемами сучасних наукових досліджень у галузі міжнародних відносин, надати їм знання з основ проведення комплексних наукових досліджень, а також сформувати в них навички збору й опрацювання різноманітної наукової інформації.

Студенти повинні знати: основні положення й закономірності наукової діяльності; методи й методика проведення наукових досліджень; головні проблеми розвитку наукової галузі; ключові методологічні засади організації та проведення комплексних наукових досліджень із використанням сучасних методик і методів збору та опрацювання різноманітної наукової інформації; основні труднощі у побудові робочих гіпотез дослідження; можливі варіанти складання робочої програми дослідження; методи й методика наукових досліджень у галузі міжнародних відносин відповідно до обраного об'єкта й конкретизованого предмета дослідження.

Студенти повинні вміти: застосовувати набуті знання на практиці; аналізувати основні положення наукової теорії; правильно володіти науковими методами й методиками дослідження; проводити комплексні наукові дослідження на основі нових методів і методик; розробляти комплексні програми наукових досліджень; використовувати різноманітні наукові методи й методики обробки первинної інформації; вміти досліджувати проблеми розвитку сучасних міжнародних відносин, а також прогнозувати досліджувані процеси та явища в галузі міжнародних відносин.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Основними компонентами наукового пізнання є:

- а) пізнавальна діяльність та її мета;
- б) предмети та об'єкти пізнання;
- в) цілі та результати пізнання;
- г) методи, засоби й форми пізнання;
- г) усі відповіді правильні;
- д) немає правильної відповіді?

2. Одним із обов'язкових елементів програми в міжнародного політико-аналітичного дослідження повинно бути:

- а) залучення до дослідження фахівців інших галузей;
- б) підбір методів для проведення дослідження;
- в) вивчення результатів дослідження;
- г) оприлюднення результатів дослідження.

3. Наукове дослідження – це:

- а) процес цілеспрямованої діяльності спеціально підготовлених груп людей, які досягли певного рівня знань, навичок, розуміння;
- б) цілеспрямоване пізнання, результатом якого виступають система понять, законів і теорій;
- в) перехід від постановки одних проблем до їх розв'язання, а потім – до постановки нових проблем і подальшого їх розв'язання.
- г) форма наукового пізнання, що відображає зв'язки, закономірності дійсності й спрямована на її перетворення;
- г) завершена та представлена письмова робота?

4. Наукове судження – це:

- а) основне вихідне положення чи твердження деякої теорії, що приймається без доведень;
- б) думка, у якій за допомогою зв'язку понять стверджується або заперечується що-небудь;
- в) твердження про стійкий взаємозв'язок між певними явищами, експериментально підтвержене й прийняте як істинне;
- г) твердження, що сприймається в межах певної наукової теорії як істина без доказовості;
- г) думка, виражена в узагальненій формі, яка визначає суттєві та необхідні ознаки предметів і явищ та взаємозв'язки?

5. Наукова концепція – це:

- а) система стійких поглядів, теоретичних положень, основних тверджень щодо об'єкта дослідження, які об'єднані певною ідеєю;
- б) ознака, за якою класифікуються, визначаються, оцінюються досліджувані явища та процеси;

- в) твердження про стійкий взаємозв'язок між певними явищами, експериментально підтверджене й прийняте як істинне;
- г) короткий письмовий виклад змісту основної ідеї, тексту;
- г) думка, у якій за допомогою зв'язку понять стверджується або заперечується що-небудь?

6. З точки зору наукового трактування гіпотезою є:

- а) форма та засоби наукового пізнання;
- б) основні вихідні положення чи твердження будь-якої теорії;
- в) суб'єктивна форма підсумування досвіду попередньої оцінки знань;
- г) твердження про стійкий взаємозв'язок між певними процесами та явищами;
- г) структурні складники наукової теорії?

7. Скільки максимально найбільше робочих гіпотез може бути при проведенні будь-якого міжнародного дослідження:

- а) одна;
- б) дві;
- в) три;
- г) чотири;
- г) п'ять;
- д) безліч?

8. З точки зору наукового трактування постулат – це:

- а) твердження про стійкий взаємозв'язок між певними процесами та явищами, що експериментально підтверджене й прийняте як істинне;
- б) думка, виражена в узагальненій формі, яка визначає суттєві взаємозв'язки та необхідні ознаки предметів і досліджуваних явищ;
- в) основне вихідне положення чи твердження деякої теорії, що приймається без доведень;
- г) думка, у якій за допомогою зв'язку понять стверджується або заперечується що-небудь;
- г) твердження, котре сприймається в межах певної наукової теорії як істина без доказовості й виступає в ролі аксіоми?

9. Основними вимогами до джерела, з якого отримується інформація в якості дослідницького матеріалу в міжнародних політико-аналітичних дослідженнях, повинні бути:

- а) функціональна направленість, організаційна приналежність;
- б) легальність, інформативність, достовірність, актуальність;
- в) релевантність, толерантність, вартість;
- г) усі три вищеназвані пункти важливі?

10. Характерними ознаками будь-якого наукового дослідження є:

- а) творчий характер і самостійність;
- б) новизна та унікальність;
- в) наступність знань і зв'язок з іншими науками;
- г) органічний зв'язок теорії та практики;

- г) усі відповіді правильні;
- д) немає правильної відповіді?

11. Основними типами наукових досліджень є:

- а) фундаментальні та експериментальні;
- б) експериментальні й теоретико-прикладні;
- в) фундаментальні та прикладні;
- г) теоретико-методологічні та конструктивні;
- г) теоретичні та методичні?

12. За способами проведення дослідницької діяльності виокремлюють такі різновиди наукових досліджень:

- а) розвідувальні, пілотажні, описові, аналітичні;
- б) емпіричні, емпірико-теоретичні, теоретичні;
- в) точкові, повторні, серійні, панельні;
- г) прикладні, теоретико-прикладні, теоретичні;
- г) прогнозні, аналітичні, ретроспективні?

13. Фундаментальними принципами наукової діяльності є:

- а) історичний, термінологічний, функціональний;
- б) системний, когнітивний, комплексності;
- в) структурності, генетичності, ієрархічності;
- г) діалектики, детермінізму, ізоморфізму;
- г) науковості, об'єктивності, всебічності?

14. Які групи методів можуть застосовуватися на всіх етапах дослідження:

- а) міждисциплінарні;
- б) загальні (філософські);
- в) специфічні;
- г) емпіричні;
- г) усі відповіді правильні;
- д) немає правильної відповіді?

15. Як називаються група методів дослідження, із допомогою яких здійснюються різноманітні методичні способи порівняння досліджуваних явищ, процесів, фактів на основі характерних ознак і проявів:

- а) праксеологічні;
- б) екстраполяції;
- в) компаративістські;
- г) дедуктивні;
- г) індуктивні;
- д) конкретизації?

16. Що таке таксон у науковій класифікації:

- а) чинник розвитку політичного процесу;
- б) одиниця класифікації;
- в) критерій, за яким здійснюється класифікація;
- г) вид класифікації?

17. Як називається форма наукового абстрагування, при якій відбувається умовне виділення із цілісності досліджуваного об'єкта найсуттєвіших його властивостей:

- а) узагальнене;
- б) ідеалізоване;
- в) ізольоване;
- г) комплексне;
- г) конкретизоване;
- д) жоден із варіантів не підходить?

18. Як називається форма наукового абстрагування, при якій відбувається умовна заміна реального емпіричного явища ідеалізованою схемою:

- а) узагальнене;
- б) ідеалізоване;
- в) ізольоване;
- г) комплексне;
- г) конкретизоване;
- д) жоден із варіантів не підходить?

19. Як називається спосіб наукового дослідження, при якому знання і дані про який-небудь об'єкт дослідження виводяться з представлення, що вже склалося про інший подібний до нього:

- а) метод генералізації;
- б) метод аналогів;
- в) метод Дельфі;
- г) метод екстраполяції;
- г) синектичний метод;
- д) праксеологічний метод?

20. Як називається спосіб наукового дослідження, який вимагає особливо ретельного відбору найбільш істотних і специфічних для конкретної території матеріалів, при нехтуванні другорядними властивостями з метою виділення головного і визначаючого:

- а) метод генералізації;
- б) метод аналогів;
- в) метод Дельфі;
- г) метод екстраполяції;
- г) синектичний метод;
- д) праксеологічний метод?

21. Як називається метод наукового дослідження, що ґрунтується на передбаченні майбутнього як безпосереднього продовження теперішнього:

- а) метод генералізації;
- б) метод аналогів;
- в) метод Дельфі;
- г) метод екстраполяції;
- ґ) синектичний метод;
- д) праксеологічний метод?

22. Як називається метод наукового дослідження, що ґрунтується на аналізі об'єкта чи його окремих сторін, явищ, процесів з точки зору єдності та цілісності їх компонентів:

- а) метод генералізації;
- б) метод аналогів;
- в) метод композиції;
- г) метод екстраполяції;
- ґ) синектичний метод;
- д) праксеологічний метод?

23. Як називається метод наукових досліджень, суть якого полягає в здійсненні дослідження на основі аналізу переходу від одного територіального рівня до іншого – дозволяє висвітлити найрізноманітніші сторони конкретної території, в тому числі її зональної і макрорегіональної своєрідності:

- а) метод генералізації;
- б) «гра масштабами»;
- в) метод Дельфі;
- г) метод брейнстормінгу;
- ґ) синектичний метод;
- д) праксеологічний метод?

24. Як називається метод дослідження, зміст якого полягає в розрахунку індексних показників, що можуть співставлятися і, які характеризують різні сторони економічного та соціального життя країн світу за певний проміжок часу і в сукупності дають змогу визначити індекс розвитку людського суспільства взагалі:

- а) метод генералізації;
- б) «гра масштабами»;
- в) метод Дельфі;
- г) індексний метод;
- ґ) синектичний метод;
- д) праксеологічний метод?

25. Які з указаних методів наукового дослідження відносять до універсальних:

- а) спостереження;
- б) узагальнення;
- в) опитування;
- г) моделювання;
- г) прогнозування;
- д) усі відповіді правильні?

26. *Які з указаних методів наукового дослідження відносять до специфічних:*

- а) вимірювання;
- б) узагальнення;
- в) метод експертних оцінок;
- г) моделювання;
- г) прогнозування;
- д) усі відповіді правильні?

27. *За повнотою охоплення спостереження поділяються на:*

- а) регулярні, серійні та разові;
- б) суцільні та несуцільні;
- в) структуровані та неструктуровані;
- г) польові та лабораторні;
- г) контрольовані та неконтрольовані?

28. *За доступністю спостереження поділяються на:*

- а) безпосередні та документальні;
- б) моніторингові;
- в) структуровані та неструктуровані;
- г) відкриті та інкогніто;
- г) контрольовані та неконтрольовані?

29. *Як називається комплекс дослідницьких наукових прийомів, які ґрунтуються на використанні порівняльного аналізу для виявлення специфічних ознак досліджуваних об'єктів:*

- а) метод аналогів;
- б) метод конфігуративних досліджень;
- в) метод композиції;
- г) метод екстраполяції;
- г) синектичний метод;
- д) праксеологічний метод?

30. *Як називається спосіб наукового дослідження, зміст якого полягає у розгляданні як об'єкта аналізу не окремої країни, а сукупності (блоків, союзів, об'єднань, альянсів тощо) країн:*

- а) метод «теорії груп»;
- б) метод конфігуративних досліджень;

- в) метод композиції;
- г) метод екстраполяції;
- г) інституційний метод;
- д) праксеологічний метод?

31. Як називається дослідницька модель, яка відображає просторові процеси об'єктивні за змістом, але суб'єктивні за формою:

- а) матеріальна;
- б) ідеальна;
- в) віртуальна?

32. Як називається дослідницька модель, яка відображає просторові процеси об'єктивні за формою і змістом:

- а) матеріальна;
- б) ідеальна;
- в) віртуальна?

33. Метод узагальнення в міжнародних політико-аналітичних дослідженнях – це:

а) спосіб дослідження, при якому знання і дані про міжнародний об'єкт виводяться на вищий ступінь абстракції шляхом виявлення ознак, які властиві процесам і явищам досліджуваного політичного явища;

б) спосіб наукового дослідження міжнародних процесів і явищ, який ґрунтується на мисленому виділенні суттєвих властивостей і зв'язків об'єкта і нехтуванні при цьому його другорядними ознаками;

в) спосіб дослідження міжнародної ситуації, який ґрунтується на аналізі об'єкта чи його окремих сторін, просторових явищ і процесів із погляду єдності та цілісності їх компонентів;

г) жоден із варіантів?

34. Що означає поняття «міжнародний науковий моніторинг»:

а) передбачення подій у майбутньому;

б) спостереження за конкретними міжнародними явищами й процесами, їх оцінювання та прогнозування;

в) комплексне дослідження усіх складників міжнародного цілісного процесу;

г) часткове дослідження окремих частин міжнародного процесу;

г) дослідження головних складових окремого міжнародного процесу?

35. Який із указаних методів передбачає вивчення результативності (ефективності) впровадження управлінських рішень?:

а) ідеалізації;

г) абстрагування;

б) змішано-скануючий;

д) екстраполяції;

в) праксеологічний;

е) періодизації;

г) вроцлавської таксономії;

є) метод «гілок»?

36. Як називається форма наукового абстрагування, при якій відбувається умовне вичленення досліджуваного явища із певної цілісності:

- а) узагальнене;
- б) ідеалізоване;
- в) ізольоване;
- г) комплексне;
- ґ) конкретизоване;
- д) жоден із варіантів не підходить?

37. Що таке енциклопедичність у міжнародних дослідженнях:

- а) залежність і запозиченість наукової позиції дослідника від авторитетних думок провідних науковців у сфері міжнародних відносин;
- б) універсальна схема подачі всіх відомих міжнародних явищ і процесів у комплексному поєднанні у повній короткій характеристиці;
- в) установлений стандарт аналізу будь-якого міжнародного об'єкта за класичною схемою?

38. Що таке шаблонність у політико-міжнародних дослідженнях:

- а) залежність і запозиченість наукової позиції дослідника від авторитетних думок провідних науковців у сфері міжнародних відносин;
- б) універсальна схема подачі всіх відомих міжнародних явищ і процесів у комплексному поєднанні у повній короткій характеристиці;
- в) установлений стандарт аналізу будь-якого міжнародного об'єкта за класичною схемою?

39. Що таке компілятивність у політико-міжнародних дослідженнях:

- а) залежність і запозиченість наукової позиції дослідника від авторитетних думок провідних науковців у сфері міжнародних відносин;
- б) універсальна схема подачі всіх відомих міжнародних явищ і процесів у комплексному поєднанні у повній короткій характеристиці;
- в) установлений стандарт аналізу будь-якого міжнародного об'єкта за класичною схемою?

40. Метод періодизації в політико-міжнародних дослідженнях – це:

- а) спосіб дослідження, при якому всі міжнародні процеси та явища вивчаються у хронологічному порядку з виявленням зв'язків у минулому, теперішньому й майбутньому;
- б) метод, який ґрунтується на поділі міжнародних процесів та явищ на основні якісно відмінний один від одного періодів;
- в) спосіб дослідження міжнародної ситуації, який дає можливість робити висновки та узагальнення про її сучасний стан на основі аналізу попереднього розвитку політичних процесів;
- г) жоден із варіантів?

41. *Метод ретроспективного аналізу в дослідженні міжнародних відносин – це:*

а) спосіб дослідження, при якому всі міжнародні процеси та явища вивчаються у хронологічному порядку з виявленням зв'язків у минулому, теперішньому й майбутньому;

б) метод, який ґрунтується на поділі міжнародних процесів та явищ на основні якісно відмінний один від одного періодів;

в) спосіб дослідження міжнародної ситуації, який дає можливість робити висновки та узагальнення про її сучасний стан на основі аналізу попереднього розвитку політичних процесів;

г) жоден із варіантів?

42. *Кількісні методи в міжнародних політико-аналітичних дослідженнях:*

а) визначають якісні ознаки об'єкта, його властивості;

б) дають відповідні числові характеристики, показники;

в) це статистичні, аналітичні, імітаційні методи;

г) представляють собою застосування великої кількості методик із різних наук?

43. *Яке з визначень відповідає герменевтичній методу:*

а) це оцінка гіпотез у контексті їх сумісності разом із базовими даними та емпіричними доведеннями;

б) він полягає в розгляді об'єкта дослідження як системи, що об'єднує певну множину взаємодіючих елементів у єдине ціле;

в) від відображає взаємозв'язок системи та її складників підпорядковується діалектиці цілого й часткового, загального та окремого;

г) передбачає вивчення деяких феноменів на підставі з'ясування їх місця й функцій у контексті культури;

г) використовується на всіх етапах процесу дослідження, адаптуючись до особливостей об'єкта дослідження та наявної інформації;

д) усі відповіді правильні?

44. *Метод спостереження – це:*

а) прийом статистичного дослідження фактичного стану об'єкта протягом визначеного часового періоду (наприклад хронометраж норм виробітку, фотографія використання робочого часу проведення інвентаризації з подальшим документуванням фактичної наявності об'єктів досліджень тощо);

б) початковий етап емпіричного дослідження, який полягає в цілеспрямованому сприйнятті предметів і явищ дійсності для одержання безпосередніх даних про об'єкт пізнання;

в) наукове дослідження в спеціально створених та контрольованих умовах, які дослідник може відтворювати, визначаючи їх вплив на досліджуваний процес;

г) метод емпіричного дослідження, що являє собою класифікацію та зведення показників;

г) усі відповіді правильні?

45. Метод інтерв'ювання – це:

а) універсальний метод емпіричних досліджень, використання якого дає змогу отримати інформацію про подібність/відмінність різних об'єктів дослідження за певними ознаками;

б) процедура надання досліджуваним явищам чи процесам певних значень, показників, що формують *ознаки*;

в) збільшення кількості робочих місць;

г) процес виявлення позицій (ставлення) опитуваних стосовно кількісних чи якісних характеристик, явищ або процесів, яке проводить безпосередньо дослідник;

г) початковий етап емпіричного дослідження, який полягає в цілеспрямованому сприйнятті предметів і явищ дійсності для одержання безпосередніх даних про об'єкт пізнання?

46. Історичний метод у дослідженні міжнародних відносин – це:

а) спосіб дослідження, при якому всі міжнародні процеси та явища вивчаються у хронологічному порядку з виявленням зв'язків у минулому, теперішньому й майбутньому;

б) метод, який ґрунтується на поділі міжнародних процесів та явищ на основні якісно відмінний один від одного періодів;

в) спосіб дослідження міжнародної ситуації, який дає можливість робити висновки та узагальнення про її сучасний стан на основі аналізу попереднього розвитку політичних процесів;

г) жоден із варіантів?

47. Метод абстрагування в міжнародних політико-аналітичних дослідженнях – це:

а) спосіб дослідження, при якому знання і дані про об'єкт дослідження виводяться з уявлення, яке склалося про інший подібний до нього;

б) спосіб наукового дослідження міжнародних процесів і явищ, який ґрунтується на мисленому виділенні суттєвих властивостей і зв'язків об'єкта й нехтуванні при цьому його другорядними ознаками;

в) спосіб дослідження міжнародної ситуації, який ґрунтується на аналізі об'єкта чи його окремих сторін, політичних явищ і процесів із погляду єдності та цілісності їх компонентів;

г) жоден із варіантів?

48. До групи методико-технічних методів міжнародних політико-аналітичних дослідженнях належать:

а) системний аналіз, історичний та порівняльний аналіз;

б) метод ранжування, матричний метод і квантифікація;

- в) одновимірний та багатовимірний статистичний аналіз;
- г) усі вищеназвані варіанти?

49. *Метод екстраполяції в міжнародних політико-аналітичних дослідженнях – це:*

- а) спосіб дослідження, при якому знання і дані про об'єкт дослідження виводяться з уявлення, яке склалося про інший подібний до нього;
- б) спосіб наукового дослідження міжнародних процесів і явищ, який ґрунтується на мисленому виділенні суттєвих властивостей і зв'язків об'єкта й нехтуванні при цьому його другорядними ознаками;
- в) спосіб дослідження міжнародної ситуації, який ґрунтується на аналізі об'єкта чи його окремих сторін, політичних явищ і процесів із погляду єдності та цілісності їх компонентів;
- г) жоден із варіантів?

50. *Як називається політико-аналітична модель, яка складається на основі прямого спостереження за міжнародними процесами і явищами шляхом їх осмислення й оцінювання:*

- а) феноменологічна;
- б) асимптотична;
- в) модель ансамблів;
- г) жоден із варіантів?

51. *Як називається політико-аналітична модель, яка відтворює склад елементів досліджуваної системи, явища, процесу і взаємозв'язку між ними, тобто структуру об'єкта моделювання:*

- а) структурна;
- б) функціональна;
- в) аналітична;
- г) числова;
- г) імітаційна;
- д) знакова?

52. *Як називається політико-аналітична модель, яка імітує спосіб поведінки оригіналу, його функціональну залежність від зовнішнього середовища:*

- а) структурна;
- б) функціональна;
- в) аналітична;
- г) числова;
- г) імітаційна;
- д) знакова?

53. Як називається політико-аналітична модель, яка дозволяє одержати явні залежності необхідних величин від змінних і параметрів, що характеризують досліджуване явище:

- а) структурна;
- б) функціональна;
- в) аналітична;
- г) числова;
- г) імітаційна;
- д) знакова?

54. Як називається політико-аналітична модель, яка характеризується тим, що значення необхідних величин можна одержати в результаті застосування кількісних обрахунків, які входять до математичного співвідношення:

- а) структурна;
- б) функціональна;
- в) аналітична;
- г) числова;
- г) імітаційна;
- д) знакова?

55. Як називається політико-аналітична модель, яка реалізується на ЕОМ у вигляді моделюючих алгоритмів (програм), що дозволяють обчислити значення вихідних характеристик і визначити новий стан, у якому знаходиться модель при заданих значеннях вхідних змінних, параметрів і початковому стані моделі:

- а) структурна;
- б) функціональна;
- в) аналітична;
- г) числова;
- г) імітаційна;
- д) знакова?

56. Метод композиції в міжнародних політико-аналітичних дослідженнях – це:

а) спосіб дослідження, при якому знання і дані про об'єкт дослідження виводяться з уявлення, яке склалося про інший подібний до нього;

б) спосіб наукового дослідження міжнародних процесів і явищ, який ґрунтується на мисленому виділенні суттєвих властивостей і зв'язків об'єкта й нехтуванні при цьому його другорядними ознаками;

в) спосіб дослідження міжнародної ситуації, який ґрунтується на аналізі об'єкта чи його окремих сторін, політичних явищ і процесів із погляду єдності та цілісності їх компонентів;

г) жоден із варіантів?

57. До загальнонаукових методів політико-аналітичних досліджень відносять:

- а) системний аналіз, історичний та порівняльний аналіз;
- б) математичне моделювання та кластерний аналіз;
- в) одновимірний та багатовимірний статистичний аналіз;
- г) всі вищезазвані варіанти?

58. Який із вказаних наукових методів передбачає вивчення конкретної політичної ситуації на будь-якій території:

- а) івент-аналіз;
- б) контент-аналіз;
- в) когнітивне картування;
- г) метод Дельфі?

59. Метод аналогів в міжнародних політико-аналітичних дослідженнях – це:

- а) спосіб дослідження, при якому знання і дані про об'єкт дослідження виводяться з уявлення, яке склалося про інший подібний до нього;
- б) спосіб наукового дослідження міжнародних процесів і явищ, який ґрунтується на мисленому виділенні суттєвих властивостей і зв'язків об'єкта й нехтуванні при цьому його другорядними ознаками;
- в) спосіб дослідження міжнародної ситуації, який ґрунтується на аналізі об'єкта чи його окремих сторін, політичних явищ і процесів із погляду єдності та цілісності їх компонентів;
- г) жоден із варіантів?

60. Як називається політико-аналітична модель, яка дає змогу одержати певні залежності необхідних величин від змінних і параметрів, які характеризують певне міжнародно-політичне явище або процес:

- а) аналітична;
- б) числова;
- в) структурна;
- г) імітаційна;
- г) знакова;
- д) функціональна?

61. Інформаційний кадастр у міжнародних політико-аналітичних дослідженнях – це:

- а) недостатність інформації у будь-якому міжнародному дослідженні;
- б) сукупність недостовірних даних, які заплутують процес дослідження чи функціонування об'єкта;
- в) повна й добре структурована сукупність даних, необхідних і достатніх для повноцінного забезпечення дослідницьких чи функціональних потреб;
- г) жоден із варіантів?

62. Для визначення адекватності інформації в міжнародних політико-аналітичних дослідженнях здійснюється:

- а) звичайна аналітична процедура, побудована на логічному відборі адекватних фактів;
- б) первинна класифікація (за призначенням, за параметрами обробки) та підсумкова класифікація адекватності інформації;
- в) методика експертно-лінгвістичних оцінок (дуже зручно, зручно, середньо, погано, дуже погано);
- г) структуризація значень адекватності інформації за об'єктивністю генерування?

63. Когнітивне картування в міжнародних політико-аналітичних дослідженнях – це:

- а) метод, котрий вивчає всю сукупність міжнародних політико-економічних процесів і явищ у їхній динаміці;
- б) дослідження політичної поведінки, заяв і висловів осіб, які беруть участь у прийнятті політичних рішень на рівні держави і міжнародних структур;
- в) метод аналізу змісту політичних документів;
- г) жоден із варіантів?

64. Методика контент-аналізу в міжнародних політико-аналітичних дослідженнях – це:

- а) метод, котрий вивчає всю сукупність міжнародних політико-економічних процесів і явищ у їхній динаміці;
- б) дослідження політичної поведінки, заяв і висловів осіб, які беруть участь у прийнятті політичних рішень на рівні держави і міжнародних структур;
- в) метод аналізу змісту політичних документів;
- г) жоден із варіантів?

65. Методика івент-аналізу в міжнародних політико-аналітичних дослідженнях – це:

- а) метод, котрий вивчає всю сукупність міжнародних політико-економічних процесів і явищ у їхній динаміці;
- б) дослідження політичної поведінки, заяв і висловів осіб, які беруть участь у прийнятті політичних рішень на рівні держави і міжнародних структур;
- в) метод аналізу змісту політичних документів;
- г) жоден із варіантів?

66. Для визначення толерантності інформації у міжнародних політико-аналітичних дослідженнях здійснюється:

- а) звичайна аналітична процедура, побудована на логічному відборі важливих фактів;
- б) використання коефіцієнта толерантності, за яким і розраховується його величина;

в) методика експертно-лінвістичних оцінок (дуже зручно, зручно, середньо, погано, дуже погано);

г) структуризація значень толерантності інформації за об'єктивністю генерування?

67. Для визначення релевантності інформації в міжнародних політико-аналітичних дослідженнях здійснюється:

а) звичайна аналітична процедура, побудована на логічному відборі важливих фактів і зв'язаності змістового інформаційного масиву;

б) використання коефіцієнта релевантності, за яким і розраховується його величина;

в) процедура, в основі якої лежить концепція інформаційного кадастру;

г) структуризація значень релевантності інформації за об'єктивністю генерування?

68. Методи компаративістики в міжнародних політико-аналітичних дослідженнях – це:

а) сукупність усіх методів прогнозування;

б) система різноманітних порівняльних методів;

в) методика класифікації міжнародних політико-економічних процесів і явищ;

г) жоден із варіантів?

69. Що є найважливішим у процесі доказовості міжнародних політико-аналітичних досліджень:

а) переконливість;

б) достовірність;

в) чіткість викладу;

г) усі три вищеназвані пункти важливі?

70. Метод абстрагування в міжнародних політико-аналітичних дослідженнях – це:

а) сукупність даних, які вказують на реальний стан дійсності;

б) взаємозв'язані факти, які складають одне ціле;

в) метод уявного виділення найсуттєвіших, основних ознак та зв'язків, які характеризують досліджувані предмети та явища;

г) жоден із варіантів?

71. Для визначення повноти інформації в міжнародних політико-аналітичних дослідженнях здійснюють:

а) звичайну аналітичну процедуру, побудовану на логічному відборі повноцінних фактів;

б) первинну класифікацію (за призначенням, за параметрами обробки) та підсумкова класифікація повноти інформації;

в) процедуру, в основі якої лежить концепція інформаційного кадастру;

г) структурування значень повноти інформації за об'єктивністю генерування?

72. Метод конкретизації в міжнародних політико-аналітичних дослідженнях – це:

- а) те саме, що абстрагування;
- б) метод реалістичного уточнення, наочності та доступності у процесі пізнання;
- в) таке поняття, яке взагалі не належить до політичного аналізу;
- г) жоден із варіантів?

73. Для визначення важливості інформації в міжнародних політико-аналітичних дослідженнях здійснюється:

- а) звичайна аналітична процедура, побудована на логічному відборі важливих фактів;
- б) первинна класифікація (за призначенням, за параметрами обробки) та підсумкова класифікація важливості інформації;
- в) процедура, в основі якої лежить концепція інформаційного кадастру;
- г) структурування значень важливості інформації за об'єктивністю генерування?

74. Структурно-функціональний аналіз у міжнародних політико-аналітичних дослідженнях – це:

- а) своєрідне продовження системного аналізу, в якому увага фокусується на прямих та опосередкованих функціях різних міжнародних структур;
- б) система дослідження, де між експертами розділяються окремі завдання (кожен має свої функції);
- в) дослідження множини елементів, взаємозв'язок яких обумовлює цілісні властивості цієї множини;
- г) жоден із варіантів?

75. Порівняльний аналіз у міжнародних політико-аналітичних дослідженнях – це:

- а) дослідження множини елементів, взаємозв'язок яких обумовлює цілісні властивості цієї множини;
- б) представлення міжнародного процесу як ланцюга взаємопов'язаних явищ, кожне з яких здійснює вплив на ситуацію загалом;
- в) метод, котрий дає можливість розглядати конкретні явища у контексті різних історичних і соціальних передумов, які вивчаються у порівнянні;
- г) жоден із варіантів?

76. Історичний аналіз у міжнародних політико-аналітичних дослідженнях – це:

а) метод, котрий зіставляє теперішнє з минулим, дослідження етапів виникнення і розвитку тих чи інших міжнародних політико-економічних процесів та явищ;

б) дослідження множини елементів, взаємозв'язок яких обумовлює цілісні властивості цієї множини;

в) представлення політичного процесу як ланцюга взаємопов'язаних явищ, кожне з яких здійснює вплив на ситуацію загалом;

г) жоден із варіантів?

77. Біхевіористський аналіз у міжнародних політико-економічних дослідженнях – це:

а) метод, котрий фокусує увагу дослідження на взаємодії людей, їх зв'язках відповідно до цінностей, норм, звичок, політичних орієнтацій;

б) метод, що дає можливість розглядати конкретні явища у контексті різних історичних і соціальних передумов, які вивчаються у порівнянні.

в) метод вивчення взаємодії поведінки індивідів із їх політичними орієнтаціями.

г) особливий метод прикладної політології, у якому увага дослідників зосереджується на емоційно-почуттєвих відчуттях, уявленнях індивідів та груп про політичні феномени;

г) жоден із варіантів?

78. Який із указаних методів міжнародних політико-аналітичних дослідженнях передбачає вивчення документальної основи:

а) івент-аналіз;

б) контент-аналіз;

в) когнітивне картування;

г) метод «Дельфі»?

79. Як називається у міжнародних політико-аналітичних дослідженнях, яка може бути наближена за формою і змістом до реальної, але відображає ідеальні політичні ситуації, які будуються за допомогою інтелекту і мають почасти тільки умовну реалізацію в комп'ютерних системах:

а) матеріальна;

б) ідеальна;

в) віртуальна?

80. Ситуативний метод у міжнародних політико-аналітичних дослідженнях – це:

а) урахування всіх (перманентних та тимчасових, об'єктивних та суб'єктивних) умов та обставин, які створюють конкретний процес, положення;

б) метод, котрий фокусує увагу дослідження на взаємодії людей, їх зв'язках відповідно до цінностей, норм, звичок, політичних орієнтацій;

в) особливий метод прикладної політології і країнознавства, у якому увага дослідників зосереджується на емоційно-почуттєвих відчуттях, уявленнях індивідів та груп про політичні феномени;

г) жоден із варіантів?

81. Процес моделювання в науковій діяльності – це:

а) метод дослідження, що являє собою комплекс послідовних дій зі зведення конкретних одиничних фактів у єдине ціле з метою виявлення типових рис та закономірностей, що характеризують досліджуване явище;

б) метод емпіричного дослідження, що являє собою побудову організаційних й інформаційних моделей об'єктів дослідження, які дають змогу оптимізувати проведені дослідження за часом і якісними характеристиками;

в) наукове дослідження в спеціально створених та контрольованих умовах, які дослідник може відтворювати, визначаючи їх вплив на досліджуваний процес;

г) прийом статистичного дослідження фактичного стану об'єкта протягом визначеного часового періоду (наприклад хронометраж норм виробітку, фотографія використання робочого часу проведення інвентаризації з подальшим документуванням фактичної наявності об'єктів досліджень тощо);

г) усі відповіді правильні?

82. Яке дослідження в міжнародних відносинах називається пілотажним або піонерним:

а) дослідження, завдання якого полягає в безпосередньому і всебічному вивченні міжнародного об'єкта в звичайних умовах його повсякденного розвитку, що фактично відбувається на місці безпосереднього розміщення (дислокації) досліджуваного об'єкта;

б) пробне дослідження переважно методичної спрямованості, яке передує основному дослідженню і призначене для перевірки якості інструменту для збору первинної інформації про об'єкт дослідження;

в) різновид повторного дослідження, мета якого – вивчення змін, які відбуваються у досліджуваному міжнародному об'єкті протягом певного проміжку часу;

г) вид повторного дослідження, при якому здійснюється тривале періодичне спостереження за одними й тими самими особами або соціальними об'єктами?

83. Яке дослідження в міжнародних відносинах називається польовим:

а) дослідження, завдання якого полягає в безпосередньому і всебічному вивченні міжнародного об'єкта в звичайних умовах його повсякденного розвитку, що фактично відбувається на місці безпосереднього розміщення (дислокації) досліджуваного об'єкта;

б) пробне дослідження переважно методичної спрямованості, яке передує основному дослідженню і призначене для перевірки якості інструменту для збору первинної інформації про об'єкт дослідження;

в) різновид повторного дослідження, мета якого – вивчення змін, які відбуваються у досліджуваному міжнародному об'єкті протягом певного проміжку часу;

г) вид повторного дослідження, при якому здійснюється тривале періодичне спостереження за одними й тими самими особами або соціальними об'єктами?

84. Яке дослідження в міжнародних відносинах називається панельним:

а) дослідження, завдання якого полягає в безпосередньому і всебічному вивченні міжнародного об'єкта в звичайних умовах його повсякденного розвитку, що фактично відбувається на місці безпосереднього розміщення (дислокації) досліджуваного об'єкта;

б) пробне дослідження переважно методичної спрямованості, яке передує основному дослідженню і призначене для перевірки якості інструменту для збору первинної інформації про об'єкт дослідження;

в) різновид повторного дослідження, мета якого – вивчення змін, які відбуваються у досліджуваному міжнародному об'єкті протягом певного проміжку часу;

г) вид повторного дослідження, при якому здійснюється тривале періодичне спостереження за одними й тими самими особами або соціальними об'єктами?

85. Яке дослідження в міжнародних відносинах називається лонгітюдним:

а) дослідження, завдання якого полягає в безпосередньому і всебічному вивченні міжнародного об'єкта в звичайних умовах його повсякденного розвитку, що фактично відбувається на місці безпосереднього розміщення (дислокації) досліджуваного об'єкта;

б) пробне дослідження переважно методичної спрямованості, яке передує основному дослідженню і призначене для перевірки якості інструменту для збору первинної інформації про об'єкт дослідження;

в) різновид повторного дослідження, мета якого – вивчення змін, які відбуваються у досліджуваному міжнародному об'єкті протягом певного проміжку часу;

г) вид повторного дослідження, при якому здійснюється тривале періодичне спостереження за одними й тими самими особами або соціальними об'єктами?

86. Що таке програма міжнародного політико-аналітичного дослідження:

- а) науковий документ, який містить методологічні, методичні та процедурні основи дослідження міжнародного об'єкта;
- б) набір теоретичних і методологічних конструкцій для розв'язання конкретних наукових завдань;
- в) сукупність усіх дій, які застосовує науковець у процесі дослідження міжнародного об'єкта;
- г) усі вищевказані пункти підходять до визначення програми міжнародного політико-аналітичного дослідження?

87. Що називається об'єктом міжнародного політико-аналітичного дослідження:

- а) це те, на що направлений процес пізнання, який являє собою явище або процес, на який скероване дослідження;
- б) є ті сторони, властивості, особливості об'єкта, які безпосередньо підлягають вивченню;
- в) усі ті властивості, явища і процеси, які може дослідити науковець;
- г) сукупність основоположних наукових принципів, які використовує дослідник у процесі наукового пізнання?

88. Що є предметом міжнародного політико-аналітичного дослідження:

- а) це те, на що направлений процес пізнання, який являє собою явище або процес, на який скероване дослідження;
- б) є ті сторони, властивості, особливості об'єкта, які безпосередньо підлягають вивченню;
- в) усі ті властивості, явища і процеси, які може дослідити науковець;
- г) сукупність основоположних наукових принципів, які використовує дослідник у процесі наукового пізнання?

89. Що називається методологією міжнародного політико-аналітичного дослідження:

- а) це те, на що направлений процес пізнання, який являє собою явище або процес, на який скероване дослідження;
- б) є ті сторони, властивості, особливості об'єкта, які безпосередньо підлягають вивченню;
- в) усі ті властивості, явища і процеси, які може дослідити науковець;
- г) вчення про структуру, логічну організацію, методи та засоби дослідницької діяльності?

90. Метод міжнародного політико-аналітичного дослідження – це:

- а) вироблені наукою та практикою, сформульовані в концентрованому вигляді найбільш важливі ідеї, установки;
- б) сукупність прийомів та способів емпіричного та теоретичного пізнання;
- в) окрема дія для досягнення мети дослідження;

- г) система дій, що застосовуються при виконанні певного дослідження;
- г) встановлений порядок виконання прийомів та способів дослідження;
- д) послідовність конкретних процедур, реалізація яких забезпечує досягнення мети досліджень;
- е) сукупність прийомів та способів, які входять до складу процедур?

91. Принцип міжнародного політико-аналітичного дослідження – це:

- а) вироблені наукою та практикою, сформульовані в концентрованому вигляді найбільш важливі ідеї, установки;
- б) сукупність прийомів та способів емпіричного та теоретичного пізнання;
- в) окрема дія для досягнення мети дослідження;
- г) система дій, що застосовуються при виконанні певного дослідження;
- г) встановлений порядок виконання прийомів та способів дослідження;
- д) послідовність конкретних процедур, реалізація яких забезпечує досягнення мети досліджень;
- е) сукупність прийомів та способів, які входять до складу процедур?

92. Методологічний прийом міжнародного політико-аналітичного дослідження – це:

- а) вироблені наукою та практикою, сформульовані в концентрованому вигляді найбільш важливі ідеї, установки;
- б) сукупність прийомів та способів емпіричного та теоретичного пізнання;
- в) окрема дія для досягнення мети дослідження;
- г) система дій, що застосовуються при виконанні певного дослідження;
- г) встановлений порядок виконання прийомів та способів дослідження;
- д) послідовність конкретних процедур, реалізація яких забезпечує досягнення мети досліджень;
- е) сукупність прийомів та способів, які входять до складу процедур?

93. Методологічна процедура міжнародного політико-аналітичного дослідження – це:

- а) вироблені наукою та практикою, сформульовані в концентрованому вигляді найбільш важливі ідеї, установки;
- б) сукупність прийомів та способів емпіричного та теоретичного пізнання;
- в) окрема дія для досягнення мети дослідження;
- г) система дій, що застосовуються при виконанні певного дослідження;
- г) встановлений порядок виконання прийомів та способів дослідження;
- д) послідовність конкретних процедур, реалізація яких забезпечує досягнення мети досліджень;
- е) сукупність прийомів та способів, які входять до складу процедур?

94. *Методологічний спосіб міжнародного політико-аналітичного дослідження – це:*

- а) вироблені наукою та практикою, сформульовані в концентрованому вигляді найбільш важливі ідеї, установки;
- б) сукупність прийомів та способів емпіричного та теоретичного пізнання;
- в) окрема дія для досягнення мети дослідження;
- г) система дій, що застосовуються при виконанні певного дослідження;
- г) встановлений порядок виконання прийомів та способів дослідження;
- д) послідовність конкретних процедур, реалізація яких забезпечує досягнення мети досліджень;
- е) сукупність прийомів та способів, які входять до складу процедур?

95. *Методика міжнародного політико-аналітичного дослідження – це:*

- а) вироблені наукою та практикою, сформульовані в концентрованому вигляді найбільш важливі ідеї, установки;
- б) сукупність прийомів та способів емпіричного та теоретичного пізнання;
- в) окрема дія для досягнення мети дослідження;
- г) система дій, що застосовуються при виконанні певного дослідження;
- г) встановлений порядок виконання прийомів та способів дослідження;
- д) послідовність використання конкретних процедур, методів і наукових принципів, реалізація яких забезпечує досягнення мети досліджень;
- е) сукупність прийомів та способів, які входять до складу процедур?

96. *Техніка міжнародного політико-аналітичного дослідження – це:*

- а) вироблені наукою та практикою, сформульовані в концентрованому вигляді найбільш важливі ідеї, установки;
- б) сукупність прийомів та способів емпіричного та теоретичного пізнання;
- в) окрема дія для досягнення мети дослідження;
- г) система дій, що застосовуються при виконанні певного дослідження;
- г) встановлений порядок виконання прийомів та способів дослідження;
- д) послідовність конкретних процедур, реалізація яких забезпечує досягнення мети досліджень;
- е) сукупність прийомів та способів, які входять до складу процедур?

97. *Метод дедукції у міжнародного політико-аналітичного дослідження – це:*

- а) будь-яке висловлення про конкретний об'єкт, явище, судження – зв'язок двох понять, одне з них яких є суб'єктом (логічний підмет), друге – предикатом (логічний присудок);
- б) логічна форма мислення, у якій з одного або декількох суджень (посилань) на основі правил логіки виводиться нове судження (наслідок);

в) процеси фактичного або уявного розкладання цілого на частини і відтворення цілого з частин;

г) один з основних засобів суджень і умовиводів, методів дослідження, який розглядається як рух знання від загального до конкретного, що дає можливість із фактичного матеріалу вибирати сукупність початкових положень (аксіом) і за допомогою правил логіки вивести нове знання;

г) один з основних способів суджень і методів дослідження, що у формальній логіці розглядається як рух знання від конкретного до загального;

д) різноманітні логічні прийоми, з допомогою яких накопичуються емпіричні знання?

98. Метод індукції міжнародного політико-аналітичного дослідження – це:

а) будь-яке висловлення про конкретний об'єкт, явище, судження – зв'язок двох понять, одне з них яких є суб'єктом (логічний підмет), друге – предикатом (логічний присудок);

б) логічна форма мислення, у якій з одного або декількох суджень (посилань) на основі правил логіки виводиться нове судження (наслідок);

в) процеси фактичного або уявного розкладання цілого на частини і відтворення цілого з частин;

г) один з основних засобів суджень і умовиводів, методів дослідження, який розглядається як рух знання від загального до конкретного, що дає можливість із фактичного матеріалу вибирати сукупність початкових положень (аксіом) і за допомогою правил логіки вивести нове знання;

г) один з основних способів суджень і методів дослідження, що у формальній логіці розглядається як рух знання від конкретного до загального;

д) різноманітні логічні прийоми, з допомогою яких накопичуються емпіричні знання?

99. Аналіз і синтез у міжнародних політико-аналітичного дослідженнях – це:

а) будь-яке висловлення про конкретний об'єкт, явище, судження – зв'язок двох понять, одне з них яких є суб'єктом (логічний підмет), друге – предикатом (логічний присудок);

б) логічна форма мислення, у якій з одного або декількох суджень (посилань) на основі правил логіки виводиться нове судження (наслідок);

в) процеси фактичного або уявного розкладання цілого на частини і відтворення цілого з частин;

г) один з основних засобів суджень і умовиводів, методів дослідження, який розглядається як рух знання від загального до конкретного, що дає можливість із фактичного матеріалу вибирати сукупність початкових положень (аксіом) і за допомогою правил логіки вивести нове знання;

г) один з основних способів суджень і методів дослідження, що у формальній логіці розглядається як рух знання від конкретного до загального;

д) різноманітні логічні прийоми, з допомогою яких накопичуються емпіричні знання?

100. Метод умовиводу у міжнародних політико-аналітичного дослідженнях – це:

а) будь-яке висловлення про конкретний об'єкт, явище, судження – зв'язок двох понять, одне з них яких є суб'єктом (логічний підмет), друге – предикатом (логічний присудок);

б) логічна форма мислення, у якій з одного або декількох суджень (посилань) на основі правил логіки виводиться нове судження (наслідок);

в) процеси фактичного або уявного розкладання цілого на частини і відтворення цілого з частин;

г) один з основних засобів суджень і умовиводів, методів дослідження, який розглядається як рух знання від загального до конкретного, що дає можливість із фактичного матеріалу вибирати сукупність початкових положень (аксіом) і за допомогою правил логіки вивести нове знання;

г) один з основних способів суджень і методів дослідження, що у формальній логіці розглядається як рух знання від конкретного до загального;

д) різноманітні логічні прийоми, з допомогою яких накопичуються емпіричні знання?

101. Що таке корисність міжнародної дослідницької інформації:

а) здатність відповідати заданим потребам і задовольняти потреби у попиту на неї;

б) характеризується урахуванням усіх основних факторів, що склалися у визначеній країнознавчій ситуації, глибиною освітлення основних подій;

в) характеризує ступінь наближення фактів, висновків, коментарів, прогнозів до дійсного розвитку міжнародних подій;

г) здатність відповідати заданим параметрам дослідника;

г) своєчасність в опрацюванні і подачі результатів дослідження;

д) чітко аргументована з конкретними рекомендаціями і пропозиціями?

102. Що таке точність міжнародної дослідницької інформації:

а) здатність відповідати заданим потребам і задовольняти потреби у попиту на неї;

б) характеризується урахуванням усіх основних факторів, що склалися у визначеній країнознавчій ситуації, глибиною освітлення основних подій;

в) характеризує ступінь наближення фактів, висновків, коментарів, прогнозів до дійсного розвитку міжнародних подій;

г) здатність відповідати заданим параметрам дослідника;

г) своєчасність в опрацюванні і подачі результатів дослідження;

д) чітко аргументована з конкретними рекомендаціями і пропозиціями?

103. Що таке повнота міжнародної дослідницької інформації:

а) здатність відповідати заданим потребам і задовольняти потреби у попиту на неї;

б) характеризується урахуванням усіх основних факторів, що склалися у визначеній країнознавчій ситуації, глибиною освітлення основних подій;

в) характеризує ступінь наближення фактів, висновків, коментарів, прогнозів до дійсного розвитку міжнародних подій;

г) здатність відповідати заданим параметрам дослідника;

г) своєчасність в опрацюванні і подачі результатів дослідження;

д) чітко аргументована з конкретними рекомендаціями і пропозиціями?

104. Що таке своєчасність міжнародної дослідницької інформації:

а) здатність відповідати заданим потребам і задовольняти потреби у попиту на неї;

б) характеризується урахуванням усіх основних факторів, що склалися у визначеній країнознавчій ситуації, глибиною освітлення основних подій;

в) характеризує ступінь наближення фактів, висновків, коментарів, прогнозів до дійсного розвитку міжнародних подій;

г) здатність відповідати заданим параметрам дослідника;

г) своєчасність в опрацюванні і подачі результатів дослідження;

д) чітко аргументована з конкретними рекомендаціями і пропозиціями?

105. Що таке достовірність міжнародної дослідницької інформації:

а) здатність відповідати заданим потребам і задовольняти потреби у попиту на неї;

б) характеризується урахуванням усіх основних факторів, що склалися у визначеній країнознавчій ситуації, глибиною освітлення основних подій;

в) характеризує ступінь наближення фактів, висновків, коментарів, прогнозів до дійсного розвитку міжнародних подій;

г) здатність відповідати заданим параметрам дослідника;

г) своєчасність в опрацюванні і подачі результатів дослідження;

д) чітко аргументована з конкретними рекомендаціями і пропозиціями?

106. Що таке дослідницька гіпотеза:

а) сукупність наукових тверджень, які потребують ґрунтовного доведення і підтвердження;

б) форма узагальненого відображення дійсності в мисленні, знання, що мають строгу визначену форму;

в) наукова точка зору, яка висувається дослідником, але не є визнаною у широкому науковому загалі;

г) система наукових поглядів, що становлять ґрунтовне вчення і постійно удосконалюються?

107. Що таке дослідницька концепція:

- а) сукупність наукових тверджень, які потребують ґрунтового доведення і підтвердження;
- б) форма узагальненого відображення дійсності в мисленні, знання, що мають строгую визначену форму;
- в) наукова точка зору, яка висувається дослідником, але не є визнаною у широкому науковому загалі;
- г) система наукових поглядів, що становлять ґрунтовне вчення і постійно удосконалюються?

108. Що таке дослідницька парадигма:

- а) сукупність наукових тверджень, які потребують ґрунтового доведення і підтвердження;
- б) форма узагальненого відображення дійсності в мисленні, знання, що мають строгую визначену форму;
- в) наукова точка зору, яка висувається дослідником, але не є визнаною у широкому науковому загалі;
- г) система наукових поглядів, що становлять ґрунтовне вчення і постійно удосконалюються?

109. Що таке дослідницька теорія:

- а) сукупність наукових тверджень, які потребують ґрунтового доведення і підтвердження;
- б) форма узагальненого відображення дійсності в мисленні, знання, що мають строгую визначену форму;
- в) наукова точка зору, яка висувається дослідником, але не є визнаною у широкому науковому загалі;
- г) система наукових поглядів, що становлять ґрунтовне вчення і постійно удосконалюються?

110. Що таке цілісність досліджуваного об'єкта:

- а) залежність кожного елемента, властивостей і відношення структури від їх місця, функцій та інших властивостей системи всередині цілого;
- б) можливість описання системи через установлення її структури та внутрішньої взаємозалежності;
- в) взаємозалежність системи і середовища – система формує й проявляє свої властивості в процесі взаємодії із середовищем, є при цьому активним компонентом взаємодії;
- г) кожний компонент системи, в свою чергу, може розглядатися як певна структура, а система, що досліджується, в цьому випадку являє собою один із компонентів більш широкої організації компонентів;
- г) множинність опису кожної структури через принципову складність кожної системи її адекватне пізнання потребує побудови множинності різних моделей, кожна із яких описує лише певний аспект досліджуваної організаційної єдності;

д) здатність конкретної структури виконувати певні функції, а вразі їх руйнування – мобілізуватися взаємозамінюватися?

111. Що таке структурність досліджуваного об'єкта:

а) залежність кожного елемента, властивостей і відношення структури від їх місця, функцій та інших властивостей системи всередині цілого;

б) можливість описання системи через установлення її структури та внутрішньої взаємозалежності;

в) взаємозалежність системи і середовища – система формує й проявляє свої властивості в процесі взаємодії із середовищем, є при цьому активним компонентом взаємодії;

г) кожний компонент системи, в свою чергу, може розглядатися як певна структура, а система, що досліджується, в цьому випадку являє собою один із компонентів більш широкої організації компонентів;

г) множинність опису кожної структури через принципову складність кожної системи її адекватне пізнання потребує побудови множинності різних моделей, кожна із яких описує лише певний аспект досліджуваної організаційної єдності;

д) здатність конкретної структури виконувати певні функції, а вразі їх руйнування – мобілізуватися взаємозамінюватися?

112. Що таке ієрархічність досліджуваного об'єкта:

а) залежність кожного елемента, властивостей і відношення структури від їх місця, функцій та інших властивостей системи всередині цілого;

б) можливість описання системи через установлення її структури та внутрішньої взаємозалежності;

в) взаємозалежність системи і середовища – система формує й проявляє свої властивості в процесі взаємодії із середовищем, є при цьому активним компонентом взаємодії;

г) кожний компонент системи, в свою чергу, може розглядатися як певна структура, а система, що досліджується, в цьому випадку являє собою один із компонентів більш широкої організації компонентів;

г) множинність опису кожної структури через принципову складність кожної системи її адекватне пізнання потребує побудови множинності різних моделей, кожна із яких описує лише певний аспект досліджуваної організаційної єдності;

д) здатність конкретної структури виконувати певні функції, а вразі їх руйнування – мобілізуватися взаємозамінюватися?

113. Що таке самоорганізація досліджуваного об'єкта:

а) залежність кожного елемента, властивостей і відношення структури від їх місця, функцій та інших властивостей системи всередині цілого;

б) можливість описання системи через установлення її структури та внутрішньої взаємозалежності;

в) взаємозалежність системи і середовища – система формує й проявляє свої властивості в процесі взаємодії із середовищем, є при цьому активним компонентом взаємодії;

г) кожний компонент системи, в свою чергу, може розглядатися як певна структура, а система, що досліджується, в цьому випадку являє собою один із компонентів більш широкої організації компонентів;

г) множинність опису кожної структури через принципову складність кожної системи її адекватне пізнання потребує побудови множинності різних моделей, кожна із яких описує лише певний аспект досліджуваної організаційної єдності;

д) здатність конкретної структури виконувати певні функції, а вразі їх руйнування – мобілізуватися взаємозамінюватися?

114. Що таке єдність досліджуваного об'єкта:

а) залежність кожного елемента, властивостей і відношення структури від їх місця, функцій та інших властивостей системи всередині цілого;

б) можливість описання системи через установлення її структури та внутрішньої взаємозалежності;

в) взаємозалежність системи і середовища – система формує і проявляє свої властивості в процесі взаємодії із середовищем, є при цьому активним компонентом взаємодії;

г) кожний компонент системи, в свою чергу, може розглядатися як певна структура, а система, що досліджується, в цьому випадку являє собою один із компонентів більш широкої організації компонентів;

г) множинність опису кожної структури через принципову складність кожної системи її адекватне пізнання потребує побудови множинності різних моделей, кожна із яких описує лише певний аспект досліджуваної організаційної єдності;

д) здатність конкретної структури виконувати певні функції, а вразі їх руйнування – мобілізуватися й взаємозамінюватися?

115. Метод аналізу вигід і витрат у міжнародних політико-аналітичних дослідженнях – це:

а) запозичена методика з економічного аналізу, яка дає змогу на статистичному рівні дослідити можливі або існуючі вигоди і втрати;

б) урахування всіх (перманентних та тимчасових, об'єктивних та суб'єктивних) умов та обставин, які створюють конкретний процес, положення;

в) балансово-статистичний метод, запозичений з економіки та статистики;

г) такий метод взагалі не використовується у країнознавчих дослідженнях?

116. Наукова монографія – це:

а) наукова праця у вигляді книги, що містить повне або поглиблене дослідження однієї дослідницької проблеми чи теми, яка належить одному або декільком авторам;

б) кваліфікаційна наукова праця у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії, що містить висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні чи експериментальні результати, а також характеризується єдністю змісту;

в) опубліковані в певному науковому чи науково-популярному журналі або збірнику наукових праць і структуровані результати авторського чи колективного дослідження;

г) стислі й конкретно викладені основні положення певного наукового дослідження (наукової позиції), які найчастіше доповідаються та друкуються на наукових конференціях;

г) науково-технічний документ, що містить систематизовані дані про науково-дослідну роботу, описує результати науково-технічного дослідження в невеликій та обмеженій кількості примірників?

117. Тези наукових доповідей – це:

а) наукова праця у вигляді книги, що містить повне або поглиблене дослідження однієї дослідницької проблеми чи теми, яка належить одному або декільком авторам;

б) кваліфікаційна наукова праця у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії, що містить висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні чи експериментальні результати, а також характеризується єдністю змісту;

в) опубліковані в певному науковому чи науково-популярному журналі або збірнику наукових праць і структуровані результати авторського чи колективного дослідження;

г) стислі й конкретно викладені основні положення певного наукового дослідження (наукової позиції), які найчастіше доповідаються та друкуються на наукових конференціях;

г) науково-технічний документ, що містить систематизовані дані про науково-дослідну роботу, описує результати науково-технічного дослідження в невеликій та обмеженій кількості примірників?

118. Науковий звіт – це:

а) наукова праця у вигляді книги, що містить повне або поглиблене дослідження однієї дослідницької проблеми чи теми, яка належить одному або декільком авторам;

б) кваліфікаційна наукова праця у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії, що містить висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні чи експериментальні результати, а також характеризується єдністю змісту;

в) опубліковані в певному науковому чи науково-популярному журналі або збірнику наукових праць і структуровані результати авторського чи колективного дослідження;

г) стислі й конкретно викладені основні положення певного наукового дослідження (наукової позиції), які найчастіше доповідаються та друкуються на наукових конференціях;

г) науково-технічний документ, що містить систематизовані дані про науково-дослідну роботу, описує результати науково-технічного дослідження в невеликій та обмеженій кількості примірників?

119. Дисертація – це:

а) наукова праця у вигляді книги, що містить повне або поглиблене дослідження однієї дослідницької проблеми чи теми, яка належить одному або декільком авторам;

б) кваліфікаційна наукова праця у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії, що містить висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні чи експериментальні результати, а також характеризується єдністю змісту;

в) опубліковані в певному науковому чи науково-популярному журналі або збірнику наукових праць і структуровані результати авторського чи колективного дослідження;

г) стислі й конкретно викладені основні положення певного наукового дослідження (наукової позиції), які найчастіше доповідаються та друкуються на наукових конференціях;

г) науково-технічний документ, що містить систематизовані дані про науково-дослідну роботу, описує результати науково-технічного дослідження в невеликій та обмеженій кількості примірників?

120. Наукова стаття – це:

а) наукова праця у вигляді книги, що містить повне або поглиблене дослідження однієї дослідницької проблеми чи теми, яка належить одному або декільком авторам;

б) кваліфікаційна наукова праця у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії, що містить висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні чи експериментальні результати, а також характеризується єдністю змісту;

в) опубліковані в певному науковому чи науково-популярному журналі або збірнику наукових праць і структуровані результати авторського чи колективного дослідження;

г) стислі й конкретно викладені основні положення певного наукового дослідження (наукової позиції), які найчастіше доповідаються та друкуються на наукових конференціях;

г) науково-технічний документ, що містить систематизовані дані про науково-дослідну роботу, описує результати науково-технічного дослідження в невеликій та обмеженій кількості примірників?

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арутюнов В. Х. Методологія соціально-економічного пізнання : навч. посіб. / В. Х. Арутюнов, В. М. Мішин, В. М. Свінціцький. Київ : КНЕУ, 2005. 353 с.
2. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підручник [для бакалаврів, магістрів і аспірантів екон. спец. вузів] / М. Т. Білуха. Київ : АБУ, 2002. 480 с.
3. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. / Г. О. Бірта, Ю. Г. Бургу. Київ : Центр учб. літ., 2014. 142 с.
4. Бхаттачарджи А. Методологія і організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках : навч. посіб. / А. Бхаттачарджи, Н. І. Ситник. Київ : Ун-т Південної Флориди, вид-во НТУ України «Київський політехнічний інститут», 2016. 159 с.
5. Важинський С. Е. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
6. Голіков В. А. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. А. Голіков, М. А. Козьмініх, О. А. Онищенко. Одеса : ОНМА, 2014. 163 с.
7. Григорук П. М. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. / П. М. Григорук, Н.А. Хрущ. К. : Кондор, 2017. 206 с.
8. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень : посібник / О. І. Гуторов ; Харк. нац. аграр. ун-т. Харків : ХНАУ, 2017. 57 с.
9. Данильян О. Г. Організація та методологія наукових досліджень : навч. посіб. / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. Харків : Право, 2017. 448 с.
10. Добронравова І. С. Новітня західна філософія науки : підручник / І. С. Добронравова, Т. М. Білоус, О. В. Комар. Київ : Парапан, 2008. 216 с.
11. Догадайло Я. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / Я. В. Догадайло. Харків : ХНАУ, 2017. 87 с.

12. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) : навч. посіб. / за ред. А. А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. 296 с.
13. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / А. М. Єріна, В. Б. Захожай, Д. Л. Єрін. Київ : Центр навч. літ., 2004. 212 с.
14. Каламбет С. В. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / С. В. Каламбет, С. В. Іванов, Ю. В. Півняк. Дніпропетровськ : Герда, 2015. 190 с.
15. Карпаш О. М. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / О. М. Карпаш, П. М. Райтер, М. О. Карпаш. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2014. 253 с.
16. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. Київ : Професіонал, 2004. 208 с.
17. Конверський А. Організація та методологія наукових досліджень : навч. посіб. / А. Конверський. К. : Центр учб. л-ри, 2016. 352 с.
18. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. посіб. Полтава : Оріяна, 2012. 183 с.
19. Крушельницька, О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / О. В. Крушельницька. К. : Кондор, 2006. 206 с.
20. Мальська М. П. Організація наукових досліджень : навч. посіб. / М. П. Мальська, І. Г. Пандяк. Київ : Центр учб. літ., 2017. 136 с.
21. Мацегора І. Л. Основи наукових досліджень та інформаційна культура студентів : навч. посіб. [для студентів вищ. навч. закл.] / І. Л. Мацегора, О. О. Стадніченко. Запоріжжя : ЗНУ, 2010. 200 с.
22. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. / [О. П. Кириленко, В. В. Письменний, Н. М. Ткачук та ін.] ; за ред. О. П. Кириленко. Тернопіль : Екон. думка, 2012. 196 с.
23. Методологія наукових досліджень : навч.-метод. посіб. / [уклад. Олійник Н. Ю.]. Кам'янець-Подільський : Сисин Я. І., 2015. 110 с.

24. Методологія системного підходу та наукових досліджень: опорний конспект лекцій / уклад. Н. В. Фоміцька. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2015. 60 с.
25. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2018. 220 с.
26. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / М. Михайлов [та ін.]. Харків : ХДУХТ, 2014. 220 с.
27. Методологія та організація наукових досліджень: конспект лекцій / укладач: д-р техн. наук, проф. О. М. Коробочка Дніпродзержинськ : Вид-во ДДТУ, 2015. 99 с.
28. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / Б. І. Мокін, О. Б. Мокін. 2-ге вид., змін. та доповн. Вінниця : ВНТУ, 2015. 317 с.
29. Назаренко І. І. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. І. Назаренко. Київ : КНУБА, 2014. 123 с.
30. Опорний конспект лекцій з курсу «Методологія і організація наукових досліджень» / уклад. О. В. Бочарова. Одеса : ОНАХТ, 2012. 33 с.
31. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського. Київ : Центр учб. літ., 2010. 352 с.
32. Основи наукових досліджень: організація наукових досліджень: конспект лекцій для студентів-магістрантів приладобудівного факультету / уклад. Н. І. Бурау. Київ : НТУУ «КПІ», 2007. 33 с.
33. Оспіщев В. І. Технологія наукових досліджень в економіці : навч. посіб. / В. І. Оспіщев, В. В. Кривошей. Київ : Знання, 2013. 256 с.
34. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі : навч. посіб. / І. С. П'ятницька-Позднякова. Київ : Вища шк., 2003. 116 с.

35. Пілюшенко В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення : навч. посіб. / В. Л. Пілюшенко, І. В. Шкрабак, Е. І. Славенко. Київ : Лібра, 2004. 344 с.
36. Поворознюк А. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / А. І. Поворознюк, В. І. Панченко, А. Є. Філатова. Харків : НТМТ, 2016. 192 с.
37. Рассоха І. М. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / І. М. Рассоха ; Харк. нац. акад. міськ. госп. Харків : ХНАМГ, 2011. 76 с.
38. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень : підручник / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. Київ : Знання, 2007. 317 с.
39. Тарелкін Ю. П. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / Ю. П. Тарелкін, В. О. Цикін. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. 196 с.
40. Федішин І. Б. Методологія та організація наукових досліджень (опорний конспект лекцій для магістрів напрямку «Менеджмент») / І. Б. Федішин. Тернопіль : ТНТУ ім. Івана Пулюя, 2016. 116 с.
41. Цехмістрова Г. С. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. [для студентів вищ. навч. закл.] / Г. С. Цехмістрова ; відп. за вип. Кальченко Н. [2-ге вид., доповн.]. Київ : Вид. дім «Слово», 2012. 349 с.
42. Чмиленко Ф. О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Ф. О. Чмиленко, Л. П. Жук. Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2014. 48 с.
43. Швець Ф. Д. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2016. 151 с.
44. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. [6-те вид., переробл. і доповн.]. Київ : Знання, 2008. 310 с.
45. Шишкіна Є. К. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / Є. К. Шишкіна, О. О. Носирєв. Харків : Діса плюс, 2014. 200 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра міжнародних відносин і регіональних студій

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни
«Основи наукових досліджень»

Підготовки бакалавра
галузі знань 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»
освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

Силабус розроблено на основі програми вибіркової навчальної дисципліни **«Основи наукових досліджень»**, Стандарту вищої освіти України для магістрів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Розробник: Патійчук Віктор Олексійович

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин і регіональних студій, протокол № 1 від 31 серпня 2021 р. Завідувач кафедри: _____ (проф. Н. Н. Коцан)

СИЛАБУС

НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ	Основи наукових досліджень
ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА	Кафедра міжнародних відносин і регіональних студій, Факультет міжнародних відносин
ПЕРІОД РЕАЛІЗАЦІЇ КУРСУ	II курс, 3 семестр 2021/2022 навчального року
ВИКЛАДАЧ	Патійчук Віктор Олексійович
КОНТАКТНІ ДАНІ	intrel-region.dep@vnu.edu.ua
КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧА	Кандидат географічних наук, доцент. Тематика наукових досліджень: міжнародна та регіональна безпека, міжнародні конфлікти, актуальні проблеми сучасних міжнародних відносин, міжнародний туризм і рекреація, міжнародні міграції та біженство, культурно-географічне країнознавство, релігійно-паломницький туризм, теоретичні проблеми регіональних досліджень. Володіння іноземними мовами: російська – вільно, польська – зі словником, німецька – зі словником.
ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ	Лекції, семінарські заняття
КРЕДИТИ ECTS	6
ФОРМА КОНТРОЛЮ	Залік
МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОЦІНКИ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (КРИТЕРІЇ ТА ФОРМА ОЦІНЮВАННЯ ОТРИМАННЯ КРЕДИТУ ЗА КУРС)	Поточне оцінювання – 40 балів. Дві поточних контрольних роботи по 3 контрольних питання на 30 хв. (30 балів кожна; в сумі – 60 балів). Сума набраних балів поточного й підсумкового оцінювання – не менше 60 балів. Залік в усній формі.
ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Спілкування під час навчального процесу повинно базуватися на взаємній повазі і толерантності. Максимальна кількість пропусків – 3 (три). Відпрацювання пропущених занять проводяться у форматі рукопису реферативних повідомлень, які розглядалися на лекціях або семінарах. Під час контрольних робіт та заліку списування – не допускається.
МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ	Метою курсу є вивчення основних азів наукової діяльності та ознайомлення студентів із практичними навичками проведення наукових досліджень та виконання конкретних наукових завдань.

ОПИС КУРСУ

КУРС ПОДІЛЕНИЙ НА 10 (десять) ТЕМ ПРОТЯГОМ СЕМЕСТРУ

N з п	ТЕМА
1.	Теоретичне підґрунтя проведення наукових досліджень.
2.	Основні види та завдання наукових досліджень.
3.	Класифікація методів наукових досліджень.
4.	Загальнонаукові та міждисциплінарні методи наукових досліджень.
5.	Математичні методи наукових досліджень.
6.	Спеціальні методи наукових досліджень.
7.	Особливості застосування методів наукових досліджень у написанні курсової роботи.
8.	Специфіка використання наукових методів у ході підготовки бакалаврської роботи.
9.	Методичні вимоги щодо написання магістерської роботи.
10.	Основні проблеми щодо проведення наукових досліджень.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Довідник здобувача наукового ступеня: збірник нормативних документів та інформаційних матеріалів з питань атестації наукових кадрів вищої кваліфікації / упорядник Ю. І. Цеков; передне слово Р. В. Бойка. К. : Вища шк., 2000. 215 с. 2. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. К. : Професіонал, 2004. 251 с. 3. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень / О. В. Крушельницька. К. : Знання, 2003. 197 с. 4. Кушнарєнко Н. Удалова В. Наукова обробка документів : підручник / Н. Кушнарєнко, В. Удалова. К. : Кондор, 2003. 340 с. 5. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі / І. С. П'ятницька-Позднякова. К. : Вища шк., 2003. . 371 с. 6. Постоловський Р. М. Основи наукових досліджень: опорний конспект лекцій / Р. М. Постоловський, Є. Б. Тихомирова. Рівне : РІС КСУ, 2004. 75 с. 7. Сидорєнко В. К. Основи наукових досліджень / В. К. Сидорєнко, П. В. Дмитренко. К. : Основи, 2003. 540 с. 8. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень: конспект лекцій / А. С. Філіпенко. К. : Вид. КІМВ, 2004. 98 с. 9. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради / Автор-упорядник Л. А. Пономарєнко, д. т. н., проф. К. : Кондор, 2001. 112 с.
--	--

ОБОВ'ЯЗКОВА ЛІТЕРАТУРА

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень : підручник / М. Т. Білуха. К.: Основи, 1997. 176 с. 2. Марцин В.С. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / В. С. Марцин, Н.Г. Міценко, О.А. Даниленко та ін. Львів: Ромус-Поліграф, 2002. 128 с. 3. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / В. І. Романчиков. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2007. 254 с. 4. Шейко В. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / В. Шейко, Н. Кушнарєнко. К. : Знання–Прес, 2002. 312 с. 5. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / Г. С. Цехмістрова. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003. 240 с.
--	---

ЕФЕКТИ НАВЧАННЯ

	Ефекти	Відповідний код критерію
Компетенції	Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.	СК4
	Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів та місця в них України.	СК9
Вміння	Ефекти	Відповідний код критерію
	Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких	РН7

	проблем. Оцінювати міжнародні події, процеси, в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, стан взаємодії та конфлікту в міжнародних системах.	PH16
Знання	Ефекти	Відповідний код критерію
	Вміти здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки. Виявляти та аналізувати особливості розвитку країн і регіонів, сучасних глобальних проблем, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.	СК7 СК9

МЕТОДИ РОБОТИ ТА НАВАНТАЖЕННЯ

ECTSкредити (1 ECTS = 25-30 годин роботи студента)	6
Загальне навантаження (годин)	180
Лекції	20
Семінарські заняття	16
Консультації	10
Елементи роботи студента	Кількість годин
читання літератури для занять	54
постійний огляд преси та інших засобів масової інформації	8
виконання проектних робіт	-
проведення досліджень	25
проектування інструменту дослідження	-
збір даних	10
аналіз та інтерпретація даних	12
підготовка до занять з ІТ	5
виконання доручень та виконання домашніх завдань	-
групова робота поза класом	-
міжсеместрові контрольні роботи	5
підсумковий тест	-
міжсеместрові письмові завдання	-
заключне письмове завдання (індивідуальне науково-дослідне завдання)	10
підготовка доповіді / презентації	5
підготовка письмового звіту	-
підсумковий іспит (залік)	-
Загальна кількість годин	134

Навчально-методичне видання

Патійчук Віктор Олексійович

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тестові завдання

*для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»*

Видання друкується в авторській редакції

Формат 60x84 1/16. Обсяг 2,75 ум. друк. арк., 2,5 обл.-вид. арк.

Наклад 100 пр. Зам. 210.

Редакція, видавець і виготовлювач – ФОП Іванюк В. П.

(43021, м. Луцьк, вул. Винниченка, 65).

Свідоцтво Держкомінформу України

ВЛн № 31 від 04.02.2004 р.